WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZYRODY DLA KLASY 4.

Wymagania na ocenę:				
Dopuszczającą **WIEM I ROZPOZNAJĘ**	**Dostateczną** **ROZUMIEM I POTRAFIĘ**	**Dobrą** **SAMODZIELNIE STOSUJĘ**	**Bardzo dobrą** **ANALIZUJĘ I WYCIĄGAM WNIOSKI**	**Celującą** **BADAM, DOCIEKAM I ROZWIJAM WIEDZĘ**
Uczeń:				
Rozpoznaje i nazywa podstawowe elementy przyrody, organizmy, zjawiska, przyrządy i symbole. Wykonuje najprostsze obserwacje, pomiary i zadania według instrukcji, w razie potrzeby z pomocą nauczyciela. Wskazuje podstawowe kierunki i odczytuje proste informacje z planu, mapy, tabeli lub ilustracji. Wskazuje podstawowe zasady bezpieczeństwa, higieny i ochrony środowiska oraz stosuje je w prostych sytuacjach.	Wyjaśnia najważniejsze pojęcia, opisuje proste zjawiska i procesy oraz rozpoznaje organizmy i elementy środowiska. Wykonuje proste obserwacje, pomiary i doświadczenia według instrukcji, zapisuje wyniki i przedstawia je w prostej formie. Posługuje się prostym planem, mapą, podstawowymi przyrządami i danymi pogodowymi. Wskazuje proste zależności i formułuje proste wnioski na podstawie przedstawionych danych. Stosuje podstawowe zasady bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska w typowych sytuacjach.	Samodzielnie rozpoznaje, opisuje, porównuje i klasyfikuje zjawiska, organizmy oraz elementy środowiska. Samodzielnie wykonuje obserwacje, pomiary i proste doświadczenia oraz zapisuje i porządkuje wyniki. Korzysta z map, planów, atlasów, kluczy, tabel, wykresów i innych wskazanych źródeł informacji. Wyjaśnia proste zależności w przyrodzie, stosuje wiedzę w typowych sytuacjach i formułuje poprawne wnioski. Samodzielnie stosuje zasady bezpieczeństwa i proponuje proste działania na rzecz zdrowia oraz środowiska.	Samodzielnie analizuje informacje przedstawione w tekście, tabeli, wykresie, mapie, schemacie lub ilustracji. Dostrzega i wyjaśnia zależności między elementami środowiska. Planuje i przeprowadza obserwacje oraz proste doświadczenia, dobiera odpowiednie narzędzia, dokumentuje wyniki i prezentuje je w czytelnej formie. Porównuje wyniki, interpretuje dane, uzasadnia wnioski i stosuje wiedzę w nowych, ale związanych z programem sytuacjach. Łączy wiadomości z różnych działów oraz samodzielnie dobiera właściwe sposoby działania w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska.	W pełnym zakresie spełnia wymagania wynikające z realizowanego programu nauczania. Samodzielnie i twórczo wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności w nowych sytuacjach. Formułuje pytania i problemy badawcze, planuje i przeprowadza działania badawcze odpowiednie do poziomu klasy, analizuje wyniki, porównuje dane, uzasadnia wnioski i potrafi przedstawić je w uporządkowanej formie. Sprawnie łączy informacje z różnych działów przyrody, krytycznie ocenia ich przydatność i odpowiedzialnie korzysta ze źródeł. Podejmuje samodzielne działania wynikające z realizowanego programu, np. obserwacje, dokumentowanie zjawisk, pracę terenową lub działania na rzecz zdrowia, bezpieczeństwa i środowiska.

Uczeń:				
	Uczeń na ocenę dostateczną spełnia wymagania oceny dopuszczającej.	Uczeń na ocenę dobrą spełnia wymagania oceny dostatecznej i dopuszczającej.	Uczeń na ocenę bardzo dobrą spełnia wymagania oceny: dobrej, dostatecznej i dopuszczającej.	Uczeń na ocenę celującą spełnia wymagania oceny: bardzo dobrej, dobrej, dostatecznej i dopuszczającej.
Dział I: Spotkanie z przyrodą				
-stosuje zasady bezpieczeństwa na lekcjach przyrody, -wymienia elementy przyrodyżywionej i nieożywionej oraz wytwory działalności człowieka, -wymienia źródła wiedzy o przyrodzie. - wyjaśnia, czym jest uzależnienie, - wymienia zmysły, - wymienia metody poznawania przyrody, -wymienia nazwy głównych i pośrednich kierunków geograficznych.	-wymienia sposoby poznawania przyrody, -rozpoznaje w terenie elementy przyrody ożywionej i nieożywionej oraz obiekty stworzone przez ludzi, -rozpoznaje czynniki sprzyjające koncentracji i te, które ją zakłócają - wyjaśnia, na czym polega uzależnienie od Internetu, - prowadzi proste obserwacje przyrodnicze, - posługuje się lupą, kompasem mikroskopem, -wyjaśnia, co to jest widnokrąg.	-wskazuje zależności między składnikami przyrody, - wyjaśnia, co utrudnia skupienie uwagi, - opisuje oznaki nadużywania Internetu - wymienia różnice między obserwacją a doświadczeniem, -podaje przykłady wykorzystania zmysłów, - prowadzi obserwację, - dostrzega różnicę między doświadczeniem a obserwacją, - omawia przeznaczenie poszczególnych przyrządów ułatwiających obserwację przyrody, wyznacza główne kierunki geograficzne.	- przygotowuje i przeprowadza doświadczenie - omawia sposoby poznawania przyrody, - opisuje zasady skutecznej nauki. - omawia budowę mikroskopu optycznego, - oblicza powiększenie, - posługuje się kompasem, - wyznacza kierunki geograficzne za pomocą Słońca.	-wykazuje ciekawość poznawczą, -stosuje strategie skutecznego uczenia się, - wykorzystuje strategie poprawy koncentracji w codziennej nauce, -analizuje działania przeciwdziałające uzależnieniu od Internetu, - omawia znaczenie zmysłów, - stosuje przyrządy przyrodnika, - potrafi planować i przeprowadzać doświadczenie oraz wyciągać wnioski.
Dział II: Moja okolica.				
- wymienia elementy, które tworzą krajobraz, - wymienia rodzaje form terenu, - wyjaśnia, co to jest skała i gleba, - wymienia rośliny i zwierzęta lądowe występujące w najbliższej okolicy.	- wymienia różnice między krajobrazem naturalnym a krajobrazem stworzonym przez człowieka, - rozpoznaje formy terenu, - opisuje cechy i podział skał, - wymienia etapy powstawania gleby, - uczestniczy w sadzeniu drzew lub sianiu roślin.	- rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej, - rozpoznaje rodzaje krajobrazu - opisuje główne formy ukształtowania terenu, - wykonuje model terenu według instrukcji, - podaje przykłady skał.	- porównuje krajobraz wsi i miasta, - podaje przykłady wypukłych, wklęsłych i płaskich form terenu - rozpoznaje skały, - wyjaśnia znaczenie organizmów i próchnicy dla żyzności gleby, - omawia znaczenie gleby dla przyrody i dla człowieka, - charakteryzuje glebę w okolicy, - rozpoznaje wybrane gatunki roślin i zwierząt.	- opisuje formy terenu i skały na przykładach z najbliższej okolicy, - omawia wykorzystanie skał i gleb, - przeprowadza doświadczenie pokazujące, jak rodzaj gleby wpływa na wzrost roślin, zapisuje dane i prezentuje wyniki, - ocenia przydatność gleb w okolicy do uprawy roślin, - zakłada hodowlę rośliny.
Dział III: Obserwuję zjawiska przyrodnicze.				
– zna pojęcie materii – rozpoznaje podstawowe stany skupienia, – potrafi wymienić podstawowe właściwości substancji, – zna podstawowe zasady bezpiecznego obchodzenia się z substancjami.	– wyjaśnia pojęcia fizyczne – charakteryzuje podstawowe stany skupienia materii, – wyjaśnia, na czym polega topnienie, krzepnięcie, parowanie, skraplanie, – potrafi wykonać proste doświadczenie według podanej instrukcji.	– samodzielnie opisuje właściwości wybranych substancji, – porównuje właściwości różnych substancji, – rozpoznaje przemiany fizyczne w codziennych sytuacjach, – potrafi zaplanować proste doświadczenie.	– dokładnie charakteryzuje właściwości różnych substancji, – samodzielnie porównuje substancje – rozpoznaje przemiany fizyczne na podstawie opisu doświadczenia – potrafi zaplanować doświadczenie, określić jego przebieg i przewidzieć wynik.	– bardzo szczegółowo wyjaśnia właściwości i zachowanie różnych substancji, – samodzielnie wyjaśnia zależności zachodzące podczas zmian stanów skupienia, – bezbłędnie rozpoznaje i opisuje przemiany fizyczne,

				– projektuje własne doświadczenia, – interpretuje wyniki doświadczeń, – posługuje się terminologią przyrodniczą.
Dział IV: Obserwuję pogodę.				
- wyjaśnia, czym jest pogoda, - rozpoznaje składniki pogody opady i osady atmosferyczne, - podaje nazwy przyrządów służących do pomiaru składników pogody.	- wymienia składniki pogody, - rozpoznaje przyrządy meteorologiczne i posługuje się nimi, - wymienia przystosowania roślin i zwierząt do zimy - wymienia przyrządy znajdujące się w ogródku meteorologicznym.	- wyjaśnia, czym jest atmosfera - wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne, wiatr, zachmurzenie - wyjaśnia, dlaczego ludzie obserwują pogodę - prowadzi pomiar składników pogody charakteryzuje strategie przetrwania zwierząt zimą.	- charakteryzuje składniki pogody, - omawia zasady bezpiecznego zachowania podczas trwania burzy, - analizuje mapę pogody na podstawie odczytanych z niej danych, - wymienia jednostki składników pogody, - omawia sposoby przeciwdziałania udarowi cieplnemu i odwodnieniu u człowieka.	- obserwuje zmianę składników pogody w ciągu dnia, - przewiduje możliwość wystąpienia burzy, - dokonuje pomiaru wybranych składników pogody, - tworzy mapę pogody dla swojej okolicy.
Dział V: Jak działają organizmy?				
- wymienia cechy organizmów, - dzieli organizmy na jednokomórkowe i wielokomórkowe, - podaje różnice między organizmem samożywnym a organizmem cudzożywnym, - dzieli zwierzęta ze względu na rodzaj zjadanego pokarmu i sposób zdobywania go.	- omawia hierarchiczną budowę organizmów, - porządkuje poziomy organizacji od komórki do zespołów organizmów, - określa, co powstaje w czasie fotosyntezy, - wyjaśnia, na czym polega cudzożywność.	- identyfikuje organizmy, - obserwuje czynności życiowe roślin i zwierząt, - charakteryzuje na przykładach sposoby odżywiania się organizmów, - omawia sposób organizmów cudzożywnych do zdobywania pokarmów.	- omawia budowę komórkową organizmów, - sprawnie posługuje się mikroskopem, - omawia czynności życiowe organizmów, - omawia przebieg fotosyntezy, - odróżnia organizmy samożywne od cudzożywnych, - wymienia przykłady łańcuchów pokarmowych.	- omawia czynności życiowe organizmów, - opisuje komórki, - bada wpływ światła na przebieg fotosyntezy, - omawia budowę łańcucha pokarmowego.
Dział VI: Jak działa moje ciało?				
-wymienia układy narządów w organizmie człowieka, -wymienia czynności, które pozwalają dbać o układ ruchu, -wymienia podstawowe składniki pokarmowe przedstawia rolę układu pokarmowego, -rozpoznaje narządy układu oddechowego, krwionośnego, nerwowego, wydalniczego, rozrodczego, -wymienia drobnoustroje chorobotwórcze i pasożyty zna zasady dotyczące częstości i sposobu mycia rąk.	-wskazuje na planszy układy narządów, które budują organizm człowieka -charakteryzuje układ ruchu -wymienia przykłady produktów, w których znajdują się składniki pokarmowe -omawia budowę układu oddechowego, krwionośnego, nerwowego, wydalniczego, rozrodczego -wyjaśnia, jak zmienia się ciało dziewcząt i chłopców w okresie dojrzewania, -wyjaśnia, czym są choroby zakaźne -wymienia sposoby zakażenia drobnoustrojami chorobotwórczymi i pasożytami.	-podaje nazwy elementów poszczególnych układów narządów -omawia funkcje układu ruchu omawia znaczenie pokarmu dla organizmu -omawia funkcje układu oddechowego, krwionośnego, nerwowego, wydalniczego , rozrodczego -opisuje etapy rozwoju człowieka -charakteryzuje sposoby rozprzestrzeniania się drobnoustrojów chorobotwórczych i pasożytów, -przedstawia zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez drobnoustroje i pasożyty.	-omawia budowę poszczególnych układów narządów w organizmie człowieka, -omawia rolę składników pokarmowych w organizmie człowieka -omawia rolę gruczołów trawiennych w trawieniu pokarmu -analizuje pracę układu oddechowego, krwionośnego , nerwowego, wydalniczego , rozrodczego -objaśnia, na czym polega codzienna higiena, -omawia zagrożenia dla zdrowia człowieka wynikające z obecności drobnoustrojów chorobotwórczych i pasożytów w środowisku.	-analizuje organizm człowieka jako system współpracujących układów narządów -dostrzega zależności między poszczególnymi układami narządów człowieka -analizuje informacje zawarte na etykietach żywności (wartość energetyczna, zawartość cukrów, tłuszczu, białka, soli) -wykazuje związek między składem produktów i nawykami żywieniowymi a zdrowiem człowieka -prezentuje zależności między układami oddechowym, nerwowym, pokarmowym i krwionośnym -przedstawia cechy człowieka w poszczególnych etapach życia

				-analizuje negatywne znaczenie bakterii dla organizmu człowieka.
Dział VII: Życie na lądzie.				
– rozpoznaje wybrane organizmy lądowe – wyjaśnia, czym jest las – podaje nazwy typowych organizmów żyjących w lesie – wyjaśnia, czym jest łąka – wyjaśnia, jak dbać o łąki – rozpoznaje rośliny i zwierzęta łąkowe na podstawie fotografii – wyjaśnia, czym jest pole uprawne – rozpoznaje główne rośliny uprawiane w Polsce – przedstawia przykłady produktów wytwarzanych z roślin uprawianych w Polsce	– przedstawia cechy środowiska lądowego – rozpoznaje i nazywa warstwy lasu – przedstawia sposoby zachowania się w lesie – charakteryzuje wygląd wybranych roślin, zwierząt i grzybów – rozpoznaje wybrane trujące rośliny i grzybyoraz jadowite zwierzęta występujące w lesie – rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla ekosystemu łąki z wykorzystaniem kluczy lub atlasów – omawia warunki życia na polu uprawnym – dzieli rośliny uprawne na zboża, warzywa i rośliny przemysłowe	– omawia przystosowania organizmów do życia na lądzie – charakteryzuje piętra lasu – rozpoznaje charakterystyczne gatunki roślin i zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu z – wyjaśnia, dlaczego nie należy dotykać ani spożywać nieznanych roślin i grzybów – omawia różnice między łąką a lasem – omawia znaczenie łąki dla człowieka – charakteryzuje pole jako środowisko życia – omawia znaczenie łąki dla przyrody i człowieka	– charakteryzuje warunki panujące w poszczególnych piętrach lasu – omawia znaczenie lasów dla człowieka – omawia znaczenie łąk dla przyrody – opisuje produkty wytwarzane z roślin uprawnych	– charakteryzuje strategie przetrwania zwierząt zimą – omawia wpływ działalności człowieka na funkcjonowanie lasu – korzysta z kluczy lub atlasów do rozpoznawania gatunków roślin, zwierząt i grzybów – rozpoznaje zwierzęta po tropach – opisuje znaczenie łąk kwietnych
Dział VIII: Życie w wodzie.				
– dokonuje podziału wód na wody stojące i wody płynące – wymienia przystosowania ryb do życia w wodzie – wymienia strefy życia w jeziorze	– omawia cechy środowiska wodnego – rozpoznaje wybrane organizmy wodne – podaje nazwy typowych roślin i zwierząt żyjącychw całej rzece i w jej poszczególnych odcinkach.	– omawia warunki życia w wodzie – charakteryzuje czynniki niezbędne do życia w wodzie – omawia elementy rzeki	– omawia przystosowania organizmów do życia w wodzie	– wyjaśnia, dlaczego należy chronić zasoby wodne – prowadzi obserwacje mikroskopowe kropli wody (np. z jeziora, stawu) – opisuje zbiorniki wodne w okolicy.

Eliza Wasylkowska-Ziółkowska

Ewelina Plucińska